

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Prioritná os:	3. Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami
Opatrenie:	3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy
Kód ITMS projektu:	26130130095
Aktivita:	1.1 Vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

Program kontinuálneho vzdelávania

Inovačné vzdelávanie pedagogických zamestnancov škôl v oblasti inkluzívneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.
poverená zastupovaním generálnej riaditeľky

Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Inovačné vzdelávanie pedagogických zamestnancov škôl v oblasti inkluzívneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunití.

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Tvorba uvedeného vzdelávacieho programu reflektuje na:

- zákon 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorom žiadne opatrenia nevedú k vylúčeniu detí z marginalizovaných rómskych komunití zo štandardného školského systému. V § 3 zákon ustanovuje okrem iných tieto princípy výchovy a vzdelávania: princíp rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu so zohľadnením výchovno-vzdelávacích potrieb jednotlivca a princíp zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie,
- zákon 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vymedzuje v § 5 ods. 2 povinnosť pedagogického zamestnanca rešpektovať individuálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa s ohľadom na jeho osobné schopnosti a možnosti, sociálne a kultúrne zázemie a tiež povinnosť pedagogického zamestnanca udržiavať a rozvíjať svoje profesijné kompetencie prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania a sebvzdelávania,
- revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015, ktorý vymedzuje v časti Vzdelávanie cieľ č. 1: Účasť zo sociálne znevýhodneného prostredia/marginalizovaných rómskych komunití na predprimárnom vzdelávaní a opatrenia:
 - 1.1. Dosiahnuť čo najvyššiu zapojenosť 3 – 6 ročných detí zo sociálne znevýhodneného prostredia v predprimárnom vzdelávaní v materskej škole,
 - 1.2. Rozšíriť ponuku predškolského vzdelávania v obciach s vysokou koncentráciou detí zo sociálne znevýhodneného prostredia,
 - 1.3. Podporovať materské školy pri zavádzaní programov orientovaných na zlepšenie spolupráce s rodičmi rómskych detí a pri zapájaní asistentov učiteľa v materských školách
- 4.2. Podpora vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov.

Tvorba a realizácia vzdelávacieho programu kontinuálneho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov vyplýva z potrieb národného projektu Inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy, konkrétne z podaktivity 1.1 Tvorba programu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, ktorý zohľadňuje a priamo vychádza zo zistení kvalitatívneho a kvantitatívneho výskumu vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov participujúcich na výchove a vzdelávaní detí predškolského veku z marginalizovaných rómskych komunití. Dôvodom tvorby uvedeného inovačného vzdelávacieho programu je rozvoj profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov predprimárneho vzdelávania a pedagogických asistentov v oblasti inkluzívneho vzdelávania detí z MRK v materských školách pokrývajúce didaktické a psychodidaktické východiská a postupy inkluzívneho vzdelávania, spoluprácu rodiny a materskej školy, diagnostikovanie sociokultúrnych odlišností, zabezpečovanie rovnocenného prístupu k vzdelávaniu detí.

Potreba tvorby časti vzdelávacieho inovačného programu vychádza opäť z potrieb národného programu *Inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy*, konkrétne z aktivity 1.3 Technická podpora aktivít národného projektu. Táto časť vzdelávacieho programu zahŕňa manipuláciu a získanie informácií o možnostiach implementácie inkluzívneho modelu vzdelávania do predprimárneho vzdelávania prostredníctvom interaktívnych systémov do takej miery, aby ich pedagogickí zamestnanci vedeli používať vo výchovno-vzdelávacom procese v materských školách a tým aktivizovali učenie sa detí v materskej škole.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

inovačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná – 90 hodín – z toho 72 hodín prezenčnou formou a 18 hodín dištančnou formou

Ciele vzdelávacieho programu:**Hlavný cieľ:**

Inovovať profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov materských škôl podieľajúcich sa na výchove a vzdelávaní detí pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunít potrebných na podporovanie ich sociálnej inklúzie na predprimárnom stupni školskej sústavy.

Špecifické ciele:

- inovovať poznatky o význame inklúzie detí v materskej škole a oboznámiť sa s požiadavkami inklúzie v materskej škole, ktoré sú kladené na výchovu a vzdelávanie v nej,
- inovovať poznatky o spektre legislatívnych, personálnych a materiálnych podmienok inklúzie v materskej škole,
- inovovať znalosti o kompetenciách učiteľa a asistenta učiteľa v podmienkach inkluzívnej edukácie detí z marginalizovaných rómskych komunít,
- zdokonaľiť spôsobilosť diagnostikovať výnimočné spôsobilosti detí z marginalizovaných rómskych komunít,
- inovovať spôsobilosť charakterizovať a identifikovať najčastejšie prejavy problémového správania detí z marginalizovaných rómskych komunít,
- inovovať poznatky o pedagogických a špeciálno-pedagogických metódach a intervenciách pri eliminácii problémového správania detí z marginalizovaných rómskych komunít v podmienkach inkluzívnej materskej školy,
- inovovať schopnosť transformovať nové poznatky o praktickom uskutočňovaní diferencovanej a kooperatívnej výučby v materskej škole do edukačnej praxe,
- zdokonaľiť zručnosť odstraňovať adaptačné bariéry a ťažkosti detí z marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom inovovaných vedomostí o adaptácii,
- inovovať zručnosť prakticky využívať poznatky o možných formách spolupráce učiteľa s rodinou detí z marginalizovaných rómskych komunít, s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a komunitnými centrami,
- zdokonaľiť schopnosť transformovať nové poznatky o možných spôsoboch zabezpečenia podmienok bezpečného, zdravia neohrožujúceho výchovno-vzdelávacieho prostredia do edukačnej praxe,
- aplikovať zručnosti pracovať s interaktívnou tabuľou do výchovno-vzdelávacej činnosti s deťmi z marginalizovaných rómskych komunít ako aktivizujúcim prostriedkom pre ich učenie.

Obsah vzdelávacieho programu:**Modul 1: Inklúzia detí z marginalizovaných rómskych komunít v materskej škole**

Téma	Forma	Časový rozsah
Podstata a význam inklúzie osobnostne aj sociokultúrne jedinečných detí v materskej škole.	prezenčná	2
Výnimočnosť detí z marginalizovaných rómskych komunít a ich prínos v inkluzívnej edukácii.	prezenčná	2
Rozmanité podmienky pre optimálnu inklúziu detí v materskej škole.	prezenčná	2
Výstup z dištančnej formy: Spracovanie charakteristiky detí z marginalizovaných rómskych komunít z triedy detí podľa doteraz realizovanej pedagogickej diagnostiky – úroveň rozvoja v jednotlivých oblastiach osobnosti, pozitívne i negatívne zistenia apod. (formát A4, rozsah 1 – 2 strany).	dištančná	2
SPOLU:		6 P/2 D

Modul 2: Práva a povinnosti rodičov, pedagógov a pedagogických asistentov v inkluzívnej edukácii podľa legislatívnych aj etických pravidiel slobody a zodpovednosti

Téma	Forma	Časový rozsah
Kompetencie učiteľa predprimárneho vzdelávania a asistenta učiteľa v inkluzívnej edukácii.	prezenčná	2
Práva a povinnosti detí a rodičov, zákonných zástupcov v inkluzívnej edukácii v zmysle legislatívy.	prezenčná	2
Etické pravidlá komunikácie a správania sa učiteľa v inkluzívnej edukácii, zmeny predsudkov učiteľa voči deťom a rodičom z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	2
SPOLU		6 P

Modul 3: Diagnostikovanie sociokultúrnych odlišností detí z marginalizovaných rómskych komunít

Téma	Forma	Časový rozsah
Porozumenie javom spojených so životom v chudobnej a sociálne vylúčenej komunite a špecifikám rodinnej výchovy.	prezenčná	2
Oblasti a metódy diagnostikovania špecifik osobnostného rozvoja detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	1
Aktivita - cvičenie zamerané na výber a uplatnenie metód pedagogického diagnostikovania.		2
Formy záznamov vybraných metód pedagogického diagnostikovania.		1
Výstup z dištančnej formy: Vytvorenie záznamového hárku pre pedagogické diagnostikovanie detí z marginalizovaných rómskych komunít vo svojej triede so zameraním na poznávanie individuálnej aj sociokultúrnej jedinečnosti detí (formát A4, rozsah 1 – 2 strany).	dištančná	2
SPOLU		6 P / 2 D

Modul 4: Pedagogické riešenie problémového správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít

Téma	Forma	Časový rozsah
Najčastejšie problémové prejavy a poruchy správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít a ich diagnostika.	prezenčná	2
Osobnosť pedagóga pri eliminácii problémového správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	1
Pedagogické a špeciálno-pedagogické metódy a intervencia pri eliminácii problémového správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít, praktická činnosť v skupinách.	prezenčná	3
Prognóza a katamnéza problémového správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	2
SPOLU		8 P

Modul 5: Diferencovaná a kooperatívna výučba ako základ inkluzívnej edukácie v materskej škole

Téma	Forma	Časový rozsah
Didaktické princípy, metódy a formy inkluzívnej edukácie.	prezenčná	2
Diferencovaná a kooperatívna výučba v materskej škole, plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľa, praktická činnosť v skupinách.	prezenčná	3
Individuálny prístup v edukácii detí z marginalizovaných rómskych komunít	prezenčná	1

v materskej škole.		
Výstup z dištančnej formy: Spracovanie návrhu projektu edukačnej aktivity, v ktorej hlavnou formou organizácie výučby bude diferencovaná a kooperatívna výučba (formát A4, rozsah 2 – 3 strany).	dištančná	2
SPOLU		6 P / 2 D

Modul 6: Zabezpečovanie rovnocenného prístupu k vzdelávaniu rómskych a nerómskych detí v materskej škole v spolupráci s rodičmi a s inými subjektmi

Téma	Forma	Časový rozsah
Zlepšovanie adaptácie detí z marginalizovaných rómskych komunít v materskej škole.	prezenčná	1
Inovačné formy spolupráce učiteľa s rodinami detí z marginalizovaných rómskych komunít, praktická činnosť v skupinách.	prezenčná	3
Formy spolupráce učiteľa s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a komunitnými centrami.	prezenčná	2
Výstup z dištančnej formy: Vypracovanie návrhu celoročného plánu partnerstva a spolupráce materskej školy s rodičmi detí z marginalizovaných rómskych komunít (formát A4, rozsah 1 – 2 strany).	dištančná	2
SPOLU		6 P / 2 D

Modul 7: Pedagogické poradenstvo v zlepšovaní inklúzie detí z marginalizovaných rómskych komunít v materskej škole

Téma	Forma	Časový rozsah
Poradenské kompetencie a činnosti učiteľa materskej školy v edukácii detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	2
Tímový prístup v poradenstve a edukácii detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	2
Formy a spôsoby poradenstva a pomoci deťom a rodičom z marginalizovaných rómskych komunít v materskej škole.	prezenčná	2
SPOLU		6 P

Modul 8: Ochrana zdravia, hygiena a bezpečnosť v inkluzívnej edukácii detí z marginalizovaných rómskych komunít

Téma	Forma	Časový rozsah
Ochrana zdravia a podpora zdravého životného štýlu rodín a detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	1
Rozvoj hygienických návykov a sebaobslužných činností u detí z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	1
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri inkluzívnej edukácii.	prezenčná	2
Výstup z dištančnej formy: Spracovanie vlastnej edukačnej hry alebo edukačnej činnosti so zameraním na ochranu zdravia a podpory zdravého životného štýlu detí (formát A4, rozsah 1 – 2 strany).	dištančná	1
SPOLU		4 P / 1 D

Modul 9: Podnetné prostredie rozvíjajúce osobnosť dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít

Téma	Forma	Časový
-------------	--------------	---------------

		rozsah
Príčiny školskej neúspešnosti dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít a úloha materskej školy pri ich eliminácii.	Prezenčná	2
Možnosti pedagogickej intervencie pri rozvíjaní osobnosti dieťaťa a pri príprave dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít na vstup na primárne vzdelávanie.	prezenčná	2
Identifikovanie potrieb pedagogickej intervencie pred vstupom na primárne vzdelávanie, praktické ukážky.		1
Programy a metódy využívané v pedagogickej intervencii a vhodné pri rozvíjaní osobnosti dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít, ukážky z praxe.		2
Vytváranie prostredia dobrej školy pre úspešné učenie sa dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít.	prezenčná	1
Výstup z dištančnej formy: Spracovanie edukačného projektu zameraného na ľubovoľnú oblasť rozvoja osobnosti detí z marginalizovaných rómskych komunít (napr. rozvíjanie slovnej zásoby, stimulácia emocionálnej oblasti, rozvíjanie grafomotorických zručností apod.) (formát A4, rozsah 3 – 4 strany).	dištančná	4
SPOLU		8 P/ 4 D

Modul 10: Interaktívna tabuľa ako aktivizujúci prostriedok rozvíjanie osobnosti dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít

Téma	Forma	Časový rozsah
Typy a nástroje interaktívnych tabúl.	prezenčná	2
Možnosti a používanie jednotlivých nástrojov interaktívnej tabule.		2
Praktická tvorba interaktívnych učebných materiálov pre tematický okruh Ja som.	prezenčná	2
Praktická tvorba interaktívnych učebných materiálov pre tematický okruh Ľudia.		2
Praktická tvorba interaktívnych učebných materiálov pre tematický okruh Príroda.		2
Praktická tvorba interaktívnych učebných materiálov pre tematický okruh Kultúra.		2
Interaktívna tabuľa v edukačnom procese.	prezenčná	1
Možnosti interaktívnej tabule pre rozvoj v oblasti perceptuálno-motorickej, kognitívnej a sociálno-emocionálnej vzdelávacej.		1
Manažment triedy pri práci s interaktívnou tabuľou.		1
Didaktika práce s interaktívnou tabuľou.		1
Výstup z dištančnej formy: Vytvorenie interaktívneho učebného materiálu na vybranú tému (formát A4, rozsah 4 – 5 strán).	dištančná	5
SPOLU		16 P/5 D

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má ucelený pohľad na špecifiká výchovy a vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít, dokáže posúdiť možné špecifické potreby dieťaťa predškolského veku z marginalizovaných rómskych komunít pri výchove a vzdelávaní, má kompetencie prispôsobiť výchovno-vzdelávací proces v materskej škole týmto potrebám. Vie efektívne a cielene stimulovať prípadné vývinové odchýlky v osobnosti dieťaťa kompenzovaním nepodnetného prostredia rodiny. Absolvent si rozšíri vedomosti a zručnosti potrebné pri práci s interaktívnou tabuľou ako možný aktivizujúci prostriedok pri rozvoji osobnosti dieťaťa z marginalizovaných rómskych komunít.

Rozsah vzdelávacieho programu:

90 hodín (72 hodín prezenčnou formou 18 hodín dištančnou formou).

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 12 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ,
- pedagogický asistent

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre predprimárne vzdelávanie (učiteľ materskej školy),
- asistent učiteľa

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľa pre predprimárne vzdelávanie a asistenta učiteľa, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Na vzdelávanie možno zaradiť aj asistentov učiteľa s dosiahnutým úplným nepedagogickým stredným vzdelaním, ktorí sa považujú za kvalifikovaných počas plynutia dvojročnej lehoty na začatie doplňujúceho pedagogického štúdia podľa § 61 ods. 2 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov ak je to ich prvý pracovný pomer v zaradení pedagogického zamestnanca a majú ukončené adaptačné vzdelávanie.

Podmienkou zaradenia učiteľa pre predprimárne vzdelávanie a asistenta učiteľa na kontinuálne vzdelávanie je práca s deťmi predškolského veku z marginalizovaných rómskych komunít.

Spôsob prihlasovania:

Riaditeľ školy na písomnej prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie alebo kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie alebo kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Splnenie všetkých výstupov z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia a pohovor pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Obsah záverečnej prezentácie: Edukačná aktivita s využitím interaktívneho učebného materiálu na interaktívnej tabuli.

Záverečná prezentácia sa predkladá v elektronickej aj v printovej forme v rozsahu 10 až 15 snímok v programe Power Point.

Témy pohovoru

1. Inklúzia detí z marginalizovaných rómskych komunít v materskej škole.
2. Diagnostikovanie detí z marginalizovaných rómskych komunít.
3. Pedagogické riešenia problémového správania detí v materskej škole.
4. Diferencovaná a kooperatívna výučba ako základ inkluzívnej edukácie v materských školách.
5. Zabezpečenie rovnocenného prístupu k vzdelávaniu detí v materskej škole v spolupráci s rodičmi a s inými subjektmi.
6. Pedagogické poradenstvo.
7. Ochrana zdravia, hygiena a bezpečnosť v inkluzívnej edukácii detí.
8. Podnetné prostredie rozvíjajúce osobnosť dieťaťa v marginalizovaných rómskych komunitách.

Personálne zabezpečenie:

Garant vzdelávacieho programu: PaedDr. Milena Lipnická, PhD., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta, Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori vzdelávacieho programu: učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia, pedagogickí zamestnanci s minimálne 5 – ročnou praxou v materskej škole. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program je financovaný z prostriedkov národného projektu Inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy. Účastníkom vzdelávania bude poskytnuté ubytovanie a stravné v súlade s platnou legislatívou v oblasti cestovných náhrad. Vzdelávanie bude prebiehať v prenajatých priestoroch.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám

Materiálne zabezpečenie:

- školiaci materiál pre potreby vzdelávania (karisblok, sada písacích potrieb a pod.),
- učebné zdroje (študijné texty),
- literatúra k jednotlivým modulom a témam bude účastníkom odporúčaná lektormi vzdelávania.

Informačné vzdelávanie: Bezplatne bude účastníkom poskytnutý podporný učebný text v elektronickej forme (pdf.)

Technické zabezpečenie: PC, resp. notebook s pripojením na internet, dataprojektor, USB pre lektora, interaktívna tabuľa.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 21 kreditov.

18 kreditov za rozsah vzdelávania a 3 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou komisiou.